

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи
О. Б. Жильцов
“11” “09” 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мистецтво балетмейстера

для студентів 1 курсу
галузі знань **02 Культура і мистецтво**
спеціальності **024 Хореографія**
освітнього рівня **перший (бакалаврський)**
освітньо-професійної програми **024.00.01 Хореографія**

Київ – 2019

Розробник: Вітковський В.В., доцент кафедри хореографії Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач: Вітковський В.В., доцент кафедри хореографії Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри хореографії

Протокол від « 5 » листопада 2018 року № 5

Голова засідання кафедри Медвідь Т.А.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 024.00.01 Хореографія (за видами) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 30.08. 2018 р.

Гарант освітньої програми (керівник проектної групи) Медвідь Т.А.

Робочу програму перевірено
___. ___. 20__ р.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Пролонговано:

На 20 19/2020 н.р. (підпис) (Медвідь Т.А.) «29» серпня 20 19 р., протокол № 1
(ПІБ)

На 20 __/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

На 20 __/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

На 20 __/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. Опис предмета навчальної дисципліни.

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання
	Денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	17 кредитів 510 годин
Курс	1
Семестр	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	3
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	90
Аудиторні	72
Модульний контроль	6
Семестровий контроль	12
Самостійна робота	-
Форма семестрового контролю	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою курсу є високоякісна хореографічна підготовка студентів до створення хореографічних композицій в різних стилях, видах та жанрах хореографічного мистецтва, формування балетмейстерського світобачення.

Головним завданням курсу мистецтва балетмейстера є сформувати знання основного понятійного апарату мистецтва хореографії: музичний театр, танець, хореографія; розкрити закони побудови танцювальних комбінацій, етюдів, роботи з малюнками; в практичній діяльності навчити створювати художні образи засобами хореографічного мистецтва; сформувати уявлення про види реквізиту та навчити застосовувати його під час постановочної діяльності.

У результаті вивчення студенти здобувають наступні компетентності:

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- Здатність бути критичним і самокритичним;
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- Здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- Здатність здійснювати ефективний комунікативний процес;

Фахові компетентності:

- Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури;
- Здатність розуміти теорію та практику хореографічного мистецтва, усвідомлювати його як специфічне творче відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах;
- Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної);
- Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності;
- Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини;

- Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції;
- Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа- мистецтва і т. ін.) в процесі створення хореографічного твору, його реалізації і презентації;
- Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу;
- Здатність демонструвати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, вміти застосовувати їх як виражальний засіб;
- Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту.

3. Результати навчання за дисципліною.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

- Володіти знаннями в галузі історії мистецтв і використовувати їх з метою визначення виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проекту;
- Визначати хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрямки, стилі хореографії;
- Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;
- Сприймати інформацію, творчо її переосмислювати та застосовувати в процесі виробничої діяльності;
- Володіти принципами створення хореографічного твору;
- Формулювати тему, ідею, надзавдання хореографічного твору, розробляти сценарно-композиційний план;

- Інтерпретувати задану тему хореографічного твору використовуючи традиційні та інноваційні технології відповідно до творчої особистості автора;
- Аналізувати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності;
- Використовувати у навчальній, постановочній, репетиційній діяльності традиційні та інноваційні методи хореографічної педагогіки;
- Застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності відповідно до конкретних виробничих обставин;
- Відтворювати запропонований хореографом текст, забезпечуючи професійний рівень виконання, емоційну та акторську виразність;
- Застосовувати різноманітні танцювальні техніки в процесі виконавської та балетмейстерської діяльності;
- Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

Навчання з дисципліни «Мистецтво балетмейстера» відбувається у формі лекційних занять, практичних занять, семестрового контролю та модульних контрольних робіт.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовних модулів,тем	Всього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна: (72)					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I Загальні поняття мистецтва хореографії.							
Тема 1 Музичний театр. Танець. Хореографія.	6	2	-	4	-	-	-
Тема 2. Малюнок танцю.	4	-	-	4	-	-	-
Тема 3. Створення танцювальних комбінацій.	10	-	-	10	-	-	-
Модульний контроль	2						
Змістовий модуль II Художній образ. Хореографічний образ.							
Тема 4. Типовий персонажний образ.	10	2	-	8	-	-	-
Тема 5. Пантоміма.	12	-	-	12	-	-	-
Модульний контроль	2						
Змістовий модуль III Етюди.							
Тема 6. Робота з предметом.	14	-	-	14	-	-	-
Тема 7. Образ з яскравими стилістичними особливостями.	8	-	-	8	-	-	-
Тема 8. Хореографічні етюди.	8	-	-	8	-	-	-
Модульний контроль	2						
Семестровий контроль	12						
Разом	90	4	-	68	-	-	-

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Загальні поняття мистецтва хореографії.

Тема 1. Музичний театр. Танець. Хореографія.

Лекційний модуль.

План:

1. «Танець». Види танцю.
2. «Хореографія». Види хореографії. Жанри хореографії. Стили хореографії.

Практичний модуль.

План:

1. Музичний театр та його види.
2. Театр балету – вища сходинка хореографічного мистецтва.
3. Оперний театр.

Тема 2. Малюнок танцю.

Практичний модуль.

План:

1. Значення малюнку танцю при створенні художнього образу в хореографії.
2. Класифікація малюнків танцю в народній хореографії.
3. Застосування малюнків у сучасній хореографії.

Тема 3. Створення танцювальних комбінацій.

Практичний модуль.

План:

1. Поняття «хореографічний текст».
2. Створення елементарних танцювальних комбінацій на основі вивчених рухів.
3. Художні прийоми та комбінації танцю.

Змістовий модуль II. Художній образ. Хореографічний образ.

Тема 4. Типовий персонажний образ.

Лекційний модуль.

План:

1. Образ у театральному мистецтві.
2. Образ в хореографічному творі.

Практичний модуль.

План:

1. Технологія створення хореографічного образу.
2. Типовий персонажний образ.
3. Різноманітність хореографічних образів.

Тема 5. Пантоміма.

Практичний модуль.

План:

1. Пантоміма як допоміжний виразний засіб у хореографії.
2. Різновиди пантоміми.

Змістовий модуль III. Етюди.

Тема 6. Робота з предметом.

Практичний модуль.

План:

1. Предмет у хореографічному творі.
2. Елементи реквізиту та бутафорій.

Тема 7. Образ з яскравими стилістичними особливостями.

Практичний модуль.

План:

1. Взаємозв'язок хореографічної лексики з хореографічним образом.
2. Характерні особливості створення образу через форму, малюнок, текст.
3. Залежність хореографічного образу від стилю хореографії.

Тема 8. Хореографічні етюди.

Практичний модуль.

План:

1. Хореографічний етюд. Види. Побудова етюдів.
2. Створення етюду на вільну тему. Жанровий, стильовий, комбінований етюд з елементами реквізиту та бутафорій.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль I		Модуль II		Модуль III	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1.	Відвідування лекційних занять	1	1	1	1	1	-	-
2.	Відвідування практичних занять	1	9	9	10	10	15	15
3.	Робота на практичних заняттях	10	9	90	10	100	15	150
4.	Виконання самостійної роботи	5	-	-	-	-	-	-
5.	Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом				125		136		190
Максимальна кількість балів: 451								

6.2 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

На 1 змістовий модуль заплановано 1 модульну контрольну роботу.

Модульна контрольна робота № 1

Форма – практичний показ. (Максимальна кількість балів – 25).

Завдання: продемонструвати створену танцювальну комбінацію та описати її (стиль хореографії, в якому створена, використані рухи, аналіз музичного супроводу).

Модульна контрольна робота № 2

Форма – усне опитування. (Максимальна кількість балів – 25; кожне питання – 5 балів).

Орієнтовний перелік завдань:

1. Що таке танець? Проаналізувати його види.

2. Розкрити поняття «хореографія». Види хореографії. Жанри хореографії.
3. Охарактеризувати музичний театр та його види.
4. Розкрити поняття «малюнок танцю». Різновиди малюнків танцю у сучасній та народній хореографії.
5. Проаналізувати поняття «художній образ» та «хореографічний образ».

Модульна контрольна робота № 3

Форма – практичний показ. (Максимальна кількість балів – 25).

Завдання: продемонструвати власно створений жанровий, стильовий, комбінований етюд на вільну тему з елементами реквізиту та бутафорій.

Критерії оцінювання МК № 1, 3

Кількість балів	Роз'яснення
23-25 балів	Студент технічно та якісно демонструє створену комбінацію та створений етюд, сценічно та методично вірно виконує обрану лексику. Емоційно передає образ (якщо він передбачений завданням), використовуючи засоби сценічної виразності. Чітко та впевнено виконує рухи в гармонійному поєднанні з музичним матеріалом.
19-22	Студент на достатньому рівні демонструє створену танцювальну комбінацію та створений етюд. Пластичні мотиви відповідають вимогам виконання методичного та технічного характеру. Чітко та впевнено виконує рухи в гармонійному поєднанні з музичним матеріалом.
15-18	Студент допускає незначні помилки в виконаному завданні, аналізує та знаходить причинні наслідки, що впливають на загальний результат виконання руху.
10-14	Виконання власно створеної комбінації та етюду студентом має цілісну структуру, проте має методичні та технічні порушення при виконанні комбінацій. Рівень виконавської майстерності на слабкому рівні. Використана лексика не

	відповідає обраному стилю хореографії.
7-9	Виконання власно створеної танцювальної комбінації та етюду на слабкому рівні. Допущені помилки при виконанні комбінацій, що не відтворюють поставлені завдання.
1-6	Студент не знає програмного матеріалу. Не зміг створити танцювальну комбінацію та етюд відповідно до вимог.

Критерії оцінювання МК № 2

Кількість балів	Роз'яснення
25-20 балів	Студент володіє теоретичним матеріалом в повному обсязі, вміє аналізувати та систематизувати набуті знання в конкретно поставлених завданнях, навести приклади.
19-13	Студент володіє теоретичним матеріалом, але не в повному обсязі, вміє аналізувати та систематизувати набуті знання в конкретно поставлених завданнях, навести приклади.
12-7	Студент розуміє і сприймає навчальний матеріал, може дати повну і логічну відповідь, але йому бракує власних висновків.;
6-1	Студент не володіє програмним матеріалом; не зміг правильно відповісти на запитання.

6.3 Навчально-методична карта дисципліни «Мистецтво балетмейстера»

Разом: 90 год., лекції – 4 год., практичні заняття – 68 год., семестровий контроль – 12 год., модульний контроль – 6 год.

Модулі	1 семестр							
	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II		Змістовий модуль III		
Назва модуля	Загальні поняття мистецтва хореографії.			Художній образ. Хореографічний образ.		Етюди.		
Кількість балів за модуль	125			136		190		
Теми лекцій	Музичний театр. Танець. Хореографія. (відвідування – 1 бал) Всього-1 бал			Типовий персонажний образ. (відвідування – 1 бал) Всього-1 бал				
Теми практичних занять	Музичний театр. Танець. Хореографія. (відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 22 бали	Малюнок танцю. (відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 22 бали	Створення танцювальна комбінацій. (відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього - 55 балів	Типовий персонажний образ. (відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 44 бали	Пантоміма. (відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 66 балів	Робота з предметом. (відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 77 балів	Образ з яскравими стилістичними особливостями. (відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього - 44 бали	Хореографічні етюди. (відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього - 44 бали
Самостійна робота	-	-	-	-	-	-	-	-
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота № 2 (25 балів)		Модульна контрольна робота № 3 (25 балів)		

Максимальна кількість балів – 451.

7.Рекомендована література

Основна література:

1. Захаров Р. Искусство балетмейстера–М.: Искусство, 1954.
2. Захаров Р. Сочинение танца. Страницы педагогического опыта. - М.: Искусство, 1983.
3. Захаров Р. Работа балетмейстера с исполнителем. - М.: Искусство, 1967.
4. Балет. Энциклопедия (под редакцией Ю. Григоровича) – М.: Советская энциклопедия, 1980.
5. Сломинский Ю. Драматургия балетного театра XIX века. – М., 1977.

Додаткова література:

1. Добровольская Г. Н. Танец, пантомима, балет. – Л.: Искусство, 1975.
2. Кандинский В. Точка и линия на плоскости. – СПб.: Азбука-классики, 2004.
3. Кристи Г. В. Основы актёрского мастерства. – М.: Советская Россия, 1970.
4. Лопухов Ф. Хореографические откровения. - М.: Просвещение, 1971.
5. Мочанов Ю. А. Композиция сценического пространства. – М.: Просвещение, 1981.
6. Музыка и хореография современного балета. Сборник статей. Вып.2. – Л., 1977.
7. Новерр Ж. Ж. Письма о танце и балетах. – Л.-М., 1965.